

Buhrmanns karta över Schonen 1684.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE OCH KRÖNIKA 2011

Verksamhetsberättelse för år 2010.

Medlemsantalet är cirka 400 personer.

Årsmötet hölls den 6 mars i Strövelstorps Bygdegård.

Val av styrelse: Föreningens ordförande Lars Nilsson omvaldes.

Följande styrelseledamöter omvaldes: Ingrid Erlandsson, Thorsten Persson och Stig Håkansson. Åke Fagerberg nyvaldes i stället för Christer Blomqvist, som avsat sig.

Styrelsesuppleanter: Lars Falk och Gun Britt Berndtsson omvaldes och Jan Hylander nyvaldes.

Museikommittén omvaldes. Evy Persson, Gert-Åke Magnusson, Gunilla Holmberg, Jan Nordqvist och Lisbeth Andersson.

Suppleanter: Torsten Nilsson, Gunnar Strömberg och Elsie Olofsson.

Revisorer har varit Anders Wijk och Karl-Johan Bernhold.

Suppleanter: Börje Johansson och Rolf Andersson.

Valberedning: Göran Håkansson, Lennart Bengtsson, Göran Hansson, Anna Karin Andreasson och Eva-Carina Löfgren.

Till att var för sig teckna föreningens firma har varit ordföranden och kassören.

Årsavgiften har varit 75: per person och 150 kr per familj.

Styrelsen har haft fyra möten varav tre tillsammans med museikommittén.

Söndagen den **28 februari** högtidlighölls i kyrkan minnet av alla soldaterna, som exakt för 300 år sedan hade haft sin bivack i Fleninge natten före slaget vid Helsingborg.

Hembygdsdagen firades med Gudstjänst i Fleninge kyrka. Därefter kaffe i församlingshemmet. Åke Fagerberg visade sin film om 300-årsminnet av slaget vid Helsingborg. Museet fick därefter besök av intresserade.

Den 8 maj gick **utfärden** till nordöstra Skåne med besök i Harry Martinssons trakter.

Den 2 juni var det dags för den årliga **kyrkogårdsvandringen**.

Råkfesten den 18 juni var en trevlig tillställning med mat, musik och dans.

Midsommardagen firades med **friluftsgudstjänst** vid möllan.

Loppmarknad på Mölledagen den 4 juli. Många spekulanter kom för att fynda, spela "melodikrysset" under Stigs och Åkes ledning, dricka kaffe, äta varm korv eller våfflor eller bara umgås.

Arbetsdagarna har varit många under våren och hösten. De mindre rummen på södra gaveln skall utvecklas till Ödåkrarum och de har också fått förbindelse med norra gaveln.

Arkiven genomgår en grundlig inventering, som påbörjades sommaren 2009.

Före detta förstugan har renoverats och där finns nu en unik radioutställning.

Muséet har hållits öppet för visning den 19 maj, 18 aug. och på Alla Helgonsdag.

Möllan har försetts med ny belysning, som tänds vid Allhelgonatiden och lyser t.o.m. februari.

"Starke Tufves museum" är under restaurering av Åke Fagerberg med hjälp av kommittéen.

Ett varmt TACK till alla, som gjort arbetsinsatser, till alla sponsorer och till alla, som på annat sätt valt att stödja Fleninge Hembygdsförening.

Styrelsen

Krönika 2011

Så är ännu ett år till ända – 2010. Dramatiska händelser i Fleninge Ödåkra har präglat året. Men också en del positiva saker har hänt.

År 2009 inträffade 4 bränder, som man tror var anlagda i Ödåkra. Tyvärr har bränder på offentliga byggnader fortsatt 2010. Den 15 januari eldhärjades Svengårdsskolan och den 12 februari brann den s.k. Scoutstugan ner. Huset var Ödåkras äldsta korsvirkeshus byggt av ekvirke och tegel. Det användes för länge sedan som undantagshus till Ödåkra nr 1.

Scoutverksamheten, som var mycket livaktig i Ödåkra under femtio år drabbades mycket hårt. De förlorade all utrustning och nedtecknade minnen. Två dagar senare den 14 februari brann Snöbollsgatans dagis. Nittio (90) barn drabbades och det tog en vecka innan barnen kunde erbjudas ersättningsplatser. Trots stora insatser från kommunledning och polis har ännu ingen kunnat gripas för dåden.

Halva Norrlyckeskolan och den gamla fritidsgården har kommunens Kärnfastigheter rivit under året. Byggnaderna var 45 år gamla och rivningen, som kan registreras som kapitalförstörelse kostade 2,5 miljoner kronor. Kanske hade "uppdrag Granskning" kunnat ha synpunkter.

Ödåkra torg har byggts om under året, till största delen i ett plan och kan nu användas till olika aktiviteter.

Ödåkradagen i början av september samlade mycket folk på det nyrenoverade torget. Drillickorna kom tagande och Marimbabandet hanterade med stor skicklighet sina instrument.

Åke Fagerberg fick ta emot Ödåkrastipendiet av föreningen "Ödåkraregionens Framtid" för hans förtjänstfulla arbete med upprustning och iordningställande av "Tufve och Sissas museum", Sveriges näst minsta museum.

Vid ett annat tillfälle vid nämnda museum fick Åke Fagerberg tillsammans med sin museikommitté mottaga Helsingborgs Kulturminnesutmärkelse till minne av Gisela och Oskar Trapp.

Första veckan i september invigdes IKEA :s tredje största varuhus på Väla stor-marknad.

För att underlätta för trafiken till och från Väla pågår ett vägbygg, som strax norr om Ikano bank går rakt över platsen, där Björka Vädermölle med tillhörande gård låg. På vårt bygdemuseum finns en tavla med foto på möllan.

Sedan 2005 står fortfarande CYKELVÄGEN MELLAN FLENINGE OCH ÖDÅKRA på Kommunfullmäktiges prioriteringslista. Men bara där. Hur vore det om kommunfullmäktige tog fram cyklarna och cyklade sträckan?

Två dammar har byggts för att ta hand om dagvattnet från de stora asfaltsytorna. Den ena finns söder om Iborns och den andra på Ödåkra nr 3:s ägor. Med plantering och gångstigar kan det bli en naturupplevelse för människor och djur.

En annan positiv händelse i Ödåkra var dopet av det nya vackra pågatåget, som i sin blåa skönhet fick namn efter Sveriges första kvinnliga pilot – aviatrix Elsa Andersson från Strövelstorp.

På Gläntanskolan försöker man skapa bättre sammanhållning och arbeta mot rasism och utanförskap i byn. Det är tänkt att 15 elever från årskurserna 7-9 skall arbeta som ambassadörer och skapa ett tryggare Ödåkra. Olika generationer och människor från olika länder skulle kunna dela med sig av olika livsöden.

I Fleninge kämpar vi emot att "Lindbergs Ventilation AB" vill bygga ett 600 kvadratmeter stort plåtskjul i vinkel mot Fleningevägen.

Birgitta Paulsson

LISBETH ANDERSSON TILL MINNE.

Med ett modernt och innerligt och av hjärtat känt uttryck; – Lisbeth Du fattas oss! Vi saknar dig för den person du var. Som en vårvind kom du in i vår förening och in i styrelsen, där du med dina unga krafter tog hand om inventeringsarbetet med data-programmet Sofie.

Det visade sig snart, att det var experterna till programmet i Lund och Umeå, som fick fråga dig, hur man skulle handskas med programmet. Och du tog dem i "nackaskinnet", enligt din egen uppgift, när du ville ha förklaring.

Man hörde aldrig, att du beklagade dig i den sjukdom, som du bar ditt sista år. Du bara berättade, som det var och ville inte att nyheten skulle spridas. Livet skulle gå vidare. Du fortsatte tillsammans med din Rolf och gammaldansgänget att dansa gammaldans, så länge som du orkade. Det var alltid du, som med glädje letade glada visor till våra sammankomster. Till bussutfärderna letade du fram roliga historier och gav oss många glada skratt.

Och så tog du bara slut den 8 juli och solen bara sken. Du, som var tvättäkta Fleningebo med rötterna i "Fleninge Stabbamölla", där din farfar var möllare. Din barndom i Horsaryd har du beskrivit i vår årsskrift 2009.

Din far arbetade på "Spritan" och du gladdes åt alla foton därifrån, som vi har i vårt arkiv. De skulle få namn. Vi gör vad vi kan. Saknaden är stor.

Gunilla Holmberg

Väder och skörd 2010.

Januari: Det nya året inleddes med riktigtinterväder. Detta fortsatte under hela månaden. Den 9/1 hade vi -14 grader och den 31:e var det 40 cm snö.

Februari: Vintervädret fortsatte hela månaden. Den 2/2 kom en riktig snöstorm, men ofta var det soligt och vackert, dock var det minusgrader varje dag. De sista dagarna i februari kom mildväder och snön började försvinna.

Mars: Början på mars blev ibland med minusgrader ibland med plusgrader och omväxlande regn, snö eller sol. Regnet i slutet av mars gav 38 mm.

April: Månaden inleddes med regnskurar och kyligt väder. Inte förrän den 29/4 var det nästan 20 grader varmt. April blev torr med endast 21 mm regn. I mitten av månaden kunde vårbruket komma i gång.

Maj: Det blev ganska svalt väder i början av maj och den 28/5 kom en kraftig hagelskur, som gjorde gräsmattorna vita och som slog sönder den blommande rapsen och de nyuppkomna sockerbetorna. Träden och buskarnas blad slogs sönder. 69 mm regn föll under maj.

Juni: Det svala vädret fortsatte under första halvan av månaden. Den 29/6 var det däremot 29 grader varmt. Man kunde börja med höskörden. 77 mm regn föll i juni.

Juli: Värmen kom igång ordentligt. Den 2/7 var det 29 grader varmt och den 11/7 blev det 34 grader på eftermiddagen. Det sades, att vi inte haft det så varmt på 130 år. Senare under juli blev det något svalare och det blev torrt. Ej bra väder för odlare. Endast 32 mm föll.

Augusti: Omkring den 10/8 kunde man starta rapsskörden. Det blev emellertid ostadigt väder och skördandet blev långdraget. 154 mm regn föll under månaden.

September: Den mesta skörden av spannmål var klar i början av september. Vädret blev ganska svalt, omkring 15 grader. 69 mm regn föll.

Oktober: I mitten av oktober kom den första frosten under några nätter. Den 22 oktober var det full storm. Under oktober föll 84 mm regn.

November: Månaden inleddes med regnskurar och några plusgrader. Den 24/11 kom vintern med lite snö och det var minusgrader månaden ut. Ovanligt tidig vinter. 90 mm regn föll.

December: Vintern fortsatte under hela december. Den 22/2 var det minus 20 grader och vi fick en vacker vit jul. Det kom mycket snö med stora trafiksvårigheter som följde både för vägar och järnvägar. Men vid nyår blev det regn och milt och detta ställde också till problem.

Den sammanlagda regnmängden under 2010 blev 634 mm, sedan tillkommer all nederbörd i form av snö, som är svårare att mäta i mm. Skörden av spannmål och oljeväxter blev bra under 2010, men den kalla december ställde till problem för sockerbetsleveranserna.

SVEN-RUNE HANSSON TILL MINNE.

I slutet av november nåddes vi av budet, att Fleninge Släkt- och Bygdeförenings förre ordförande Sven-Rune Hansson avlidit. Sven-Rune var ordförande under många år och lämnar ett stort tomrum efter sig.

Under hans första ordförandetid, tillkom i samarbete med företrädaren en museikommitté. Denna kommitté skulle avlasta ordföranden i en del arbeten med föreningens byggnader och i samråd med styrelsen. I mitten av 1980-talet fick föreningen även tillgång till Klockaregårdens loge och dit flyttades en del av muséets samlingar. Då visade det sig, att alla goda krafter inom och utom styrelsen behövdes.

När föreningens stadgar behövde omarbetas, tillsattes en kommitté under Sven-Runes ledning. I de gamla stadgarna stod det, att man skulle ha bott tio år i socknen för att få medlemskap. Den paragrafen slopades. Det nya förslaget utarbetades under långa kvällar på Skoggömmaregården. Förslaget antogs enhälligt på årsmötet 1981.

Under Sven-Runes ordförandeskap blev muséibyggnaden 1998 föreningens egendom. Det var en dröm, som Sven-Rune länge önskat. Sven-Rune lyckades även, att få ett arrendekontrakt med Kyrkan gällande Klockargårdens loge på 20 år.

Sven-Rune deltog gärna i föreningens sammankomster och utfärder. Han ledde kyrko-gårdsvandringarna på Fleninge kyrkogård. En videofilm, där Sven-Rune visar och berättar om Fleninge Allmänning, finns till uthyrning på vårt museum.

Vi känner stor tacksamhet för all den tid och det värdefulla arbete Sven-Rune lagt på föreningen och saknaden är stor.

Siw och Lars Magnusson

“Annat var det på den tiden.”

Fleninge Bygdemuseums arkiv har en oersättlig skatt att bevara. Tack vare Bror A. Anderssons framsynthet och vilja att förstå gamla tider i Allerum och Fleninge socknar, har vi avskrifter av gamla kyrkostämмо- och sockenstämmoprotokoll från 1340 till 1880-talet.

Bror Andersson har dessutom noterat, att avskrifterna skall förvaras i Fleninge Bygdemuseums arkiv. Originalhandlingarna finns i Köpenhamns och i Lunds arkiv.

Ett försök till sammanställning: De många och långa krigen under 1500- och 1600-talet skapade stort armod i våra trakter. Särskilt under första hälften av 1600-talet rådde missväxt, boskapssjuka och fattigdom. Kronan beslagtogs ödegårdarna. Släppte man korna på bete i skogen betalades ollonskatt. Samlade man timmer efter vrak längs stränderna betalade man skatt. Kunde man inte betala, fick man gå från gården eller sitta på fästning på vatten och bröd. Ett tragiskt öde drabbade en från trettioåriga kriget hemvändande soldat. Efter tredje gången för stöld av mat placerades han som kedjefånge på Brehmerholms fästning i Köpenhamn.

Det fanns framåtanda trots allt:

– ”Anno 1647 hafwer leffwererats för Kiöbenhauffns slott en stor last och fire Tönder stenkull, som Kulgraffeuren haffeur Oppgraffiert wed Helsingborg.” (se 1684-års-kartan på omslagets framsida).

Ett nytt yrke såg dagens ljus. Ännu ett blev stengrävare. Man bröt sedan 1500-talet sandsten vid stranden. Platsen fick Ortsnamnet Gravarne intill Tinkarpsbacken. Både Amalienborg och Kronborgs slott samt många kyrkor bl.a. Vålinge kyrka har använt rätlias sandstenen från Gravarne för sina byggen.

1650-51 talar protokollen om leveranser till Kmjts förnödenheter i Köpenhamn från Helsingborg, 34 laxar, ”eggehöns” levande eller döda, ankor och honung bl.a.

Till livets skuggsida hörde alla lägesmålen, där kvinnan fick betala 10 Daler och mannen 5 Daler till kyrkan. Därtill fick de båda sitta kyrkoplikt ett par söndagar framför församlingen. Tingsrätten belönade med mellan 8 till 32 piskrapp. Kunde man inte betala, blev det fängelse på vatten och bröd. Upprepades förseelsen och om det nyfödda barnet dött, kunde kvinnan brännas på bål och mannen avrättas. Detta skedde i Helsingör. Straffrättaren fick betald färjebiljett, avlöning och ”dricke-pengar”.

Det hände också att stegling förekom. Två tjuvar, som gjort inbrott i en kyrka, dömdes till stegling, vilket innebar, att de bands upp på ett hjul och styckades bit för bit. Även barnen fick skämmas hela sitt liv för sina föräldrar. När en 8-årig utfattig s.k. oäkta föräldralös flicka dog i Allerum, blev det diskussion om, var hon skulle

begravas. I Allerum var det sed, att barn begrovs intill kyrktornet. Det blev intill kyrkogårdsmuren.

Åren 1710-11 blev svåra för vår bygd. 1710 startade med slaget vid Helsingborg och i maj månad kom pesten. I Fleninge dog 175 personer och i Allerum 441 personer under de två åren. Normalt var det ca 20.

Bland de första som insjuknade, var annexbonden på Fleninge 8 och hans hustru. I hög feber och yrsel gick mannen ut för svalka och snubblade framstupa i en låg vattensamling och avled. Prästerskapet undrade om det var självspilling eller inte. Tingsrätten fick efter tre dagar avgöra efter många vittnesförhör. Under tiden avled också hustrun och båda kunde begravas på kyrkogården. 1711 fick gården nya ägare, som också dog i pesten.

Var tredje gård i Fleninge låg öde mellan 1711-1715. Fleningeborna kunde också roa sig. Särskilt på bröllop, då man skriandes och skjutandes transporterade hem brudparet från kyrkan. Vid ett tillfälle år 1700 tog man ut svängarna, när man skulle in på kyrkogården med ett brudpar. Stigporten, som fanns framför den enda ingången till kyrkogården, fick sig en törn och skadades. Tack vare den händelsen vet vi, att det verkligen fanns en Stigport.

År 1818 beslöt kyrkostämman, att majsjungandet i byarna skulle förbjudas på grund av allt oväsen och fylleri, som det medförde. Straffet därför skulle vara 1 Daler för var och en husfader, som tillät en sådan sed.

I Fleninge beslöts 1819 att ingen jordägare skulle äga rättighet, att tillåta någon person, som var över 45 år gammal, att bygga och bo på sina ägor. Jordägaren skall i så fall ställa 4 tnd jord till personens försörjning. Man fick icke anställa någon äldre över 50 år utan kyrkorådets kontroll. Allt detta för att minska utgifterna för fattigvården. För att få fattigvård i socknen krävdes, att man skulle vara född och ha arbetat i socknen.

Varje år efter 1710 den 28 februari samlades man vid Ringstorp för en minnestund för de under slaget omkomna. Vid 175 års minnesceremonin var det kvartettsångarna "Kulan" från Fleninge, som stod för sångarhyllningen. Det gjorde de med bravur och fick framföra extra nummer.

Vi har mycket att vara stolta över, men också att vara tacksamma för, att vi lever nu!

Gunilla Holmberg

Något om det gamla Ödåkra

När jag var två år gammal flyttade min familj som bestod av far, mor och två små flickor till Ödåkra, som då var ett litet fabriks- och stationsområde på slätten någon mil nordost om Helsingborg. Jag ville hitta en gatuadress till det hus där vi slog oss ner, men det var helt omöjligt. Allt var totalt förändrat med stora vägar som löpte hit och dit, och köpområdet Väla där det då låg en skog. dit en smal grusväg ledde. Huset var en stor gammal villa med kök i källarvåningen och torvmullstoa på övervåningen. Där fanns tre trappor, en yttre i cement och två inre av trä, och jag, men inte min syster, ramlade huvudstupa i dem alla tre.

Huset var vitrappat och hade röda tegelknutar. Det låg halvvägs mellan två av byns tre spekeributiker, fröknarna Thomassons och Gereon Anderssons. Den tredje hette Sture Nilssons och var den finaste, för där fanns en skärapparat med vilken man kunde skiva korv. Thomassons butik låg alldeles i utkanten av byn vid den väg som ledde över bäcken och vidare mot Duvestubbe. På andra sidan vägen och utefter bäcken låg byns sophög. På den kunde man finna fantastiska saker, en gång en fin emaljerad kaffekanna, som bara hade ett helt litet hål i botten.

Det fanns också ett bageri i byn, Ranzows, där det bakades gott bröd och ett konditori, Halléns, där man kunde köpa de härligaste bakverk. Men min mor köpte för det mesta bröd från Bageriföreningen Garantis ambulerande skåpbil, vanligtvis två fintbröd och ett grovbröd i veckan. Någon gång men alldeles för sällan köpte hon fastlagsbullar hos Halléns.

Efter tre år och med en ny liten syster flyttade vi till ett annat hus som låg alldeles intill fabriken. Trädgården gränsade på två sidor till någon av fabriken byggnader, som var både stora och många. Där tillverkades framför allt ett brännvin känt som Ödåkra akvavit. Huset som vi flyttade in i var en ännu större villa än det förra och innehöll fyra lägenheter. På ovanvåningen bodde fabriken disponent, som inte hade familj men hushållerska. En trappa upp fanns också det rum som hyrdes av förre fanjunkaren Vidga Svensson, då i åttiårsåldern och av oss kallad gubben Svensson..

Vår lägenhet på fyra rum, kök och glasveranda låg på nedre botten och där fanns också två smålägenheter. I den ena bodde en familj med man, hustru och dottern Karin, som var ungefär i min ålder. Mannen eldade den värmepanna som fanns i källaren. Det gjorde han fyra gånger om dagen och inte alls på natten. Karin blev känd för att hon gick ut på vägen, där fabriken lastbilar dundrade fram, och rakt på en sådan så att hon knuffades omkull och bröt benet. Det var kanske inte så märkvärdigt, men hon var den enda vi kände som gjorde exakt samma sak en gång till och med samma resultat!

Det var iskallt i huset på vintermornarna, när vi barn skulle ur den varma

sängen och och dra på oss de iskalla kläderna som låg på en stol. Ut i det likaledes iskalla köket, sluka lite havregrynsgröt och rusa till stationen. Dess väntsal var om möjligt ännu kallare. Så kom tåget i moln av rök och snöyra. Vi rusade ut och upp på perrongen, klev på tåget och åkte till stan, till skolan. Oftast hade vi sällskap med Elsa Grave, sedermera författare, som kom från Kattarp, Hon gick på Appelgrens flickskola, vi på Winzells.

Gubben Svensson hade inga släktingar och min far tog lite hand om honom. Han bjöd ner honom till sin veranda, det enda ställe i vår lägenhet där rökning var tillåten. Där satt de två och pratade och rökte något ut fars pipsamling, tyrolsk långpipa, indisk vattenpipa eller något annat ovanligt.

Svensson hade tjänat en stor förmögenhet på totospel på hästkapplöpningar men han levde enkelt. Varje dag reste han in till Helsingborg och åt middag på restaurang Helma vid Sundstorget. Han fick bröd till maten och stoppade det i fickorna och tog det med hem. Som alla andra bybor köpte han mjölk på en stor gård i utkanten av byn. Han fick sin halvliters flaska fylld och bar hem den i fickan för att hålla mjölken varm. Den kostade 25 öre litern och Svensson betalade tretton öre en dag och tolv nästa.

Ibland skickades hans flaska med oss barn som varje dag hämtade två liter mjölk till oss själva. När vi lämnade honom mjölken fick vi som lön ett par skedar honung på ett tefat. Det bars ner till mor, men vi vägrade befatta oss med honungen. Varför? För att Svensson, som nog bara hade en sked, diskade den genom att slicka av den.

Jag bodde i Ödåkra i tretton år och skulle kunna berätta länge än. Men utrymmet är begränsat så jag slutar nu. Jag är medlem i Fleninge hembygdsförening för att min far hade en hel del släkt i trakten, till exempel ---, Nej. nej jag skulle ju sluta.

Hälsningar till alla hembygdarna!

Lise Drougge

***“Hemmet i Ödåkra”
målad ur minnet av
Lise Drougge***

**Lars Falk 70 år
den 22 januari 2011.**

**Chokladhjulet bemannat av
Gert-Åke Magnusson och Göran
Håkansson.**

**Lars Nilsson isolerar
museets Ödåkrarum.**

**Jan Hyllander levererar
hög kvalitet på jobbet.**

Ingrid Erlandsson underhåller museets uniformer.

**Kommittén Starke Tufves museum.
fr.v. Jan-Erik Paulsson, Peter Thuresson,
Annika Espelund, Albin Andersson och Åke Fagerberg.**

**300-årsminnet av Slaget
vid Helsingborg – 1710.**

**Denna själländska dragonfana fick
bli symbolen för det sista slaget
mellan broderfolken.**

Jaen Berntsson tar sig in i bankfacken.

DEN GAMLA BILDEN.

Emil Hansson, föddes på Skoggömmaregården, den 28 juli 1884, som yngre broder till Nils Hansson, som sedermera kom att bruka gården.

Efter att ha arbetat som dräng vid fädernegården, var det dags för exercisen, varpå han 1906, tog anställning som murarhantlangare. Tio timmars arbetsdag, med tjugoåtta öre i timlön.

I en gammal intervju, berättar Emil, att han senare kom att bli utlärd murare. Det var ofta att man fick gå, ibland mil, till sin arbetsplats. Visserligen hade vi i allmänhet cykel, men det var dyra och lyxiga saker, på den tiden. Så vid regniga dagar, togs inte cykeln ut. Den fick inte bli våt, utan då gick man till jobbet i stället.

På arbetsplatsen, var det inte tid till några pauser. Rökning var förbjudet, och att dricka bier, var endast byggmästaren förbehållet.

Jag minns en gång, när vi "släggade" till grundstenar, på Dalhem i Fleninge. Då skulle min arbetskamrat, cykla till gästgiveriet och hämta ett halvt dussin bier. På hemvägen, mitt för smedjan, mötte han byggmästaren. – "Var har Du vatt"? undrade han barskt. "I smedjan, och hämtat bräckjärn" ljög hantlangaren, och så var ölen räddad.

Ibland hade vi ackord, när vi "släggade" sten. Tio öre borrhålet var lönen. Det mesta jag kom upp i, var 85 "borror" på en dag, en imponerande dagsinkomst, på den tiden. Man arbetade i lag, om två, en höll i fläckjärnet, och den andre "släggade". Att hålla på att slägga i tio timmar, var inget frökenarbete. Man valde själv ut stenarna från "gären", och såg till att man fick så lämpliga "bumlingar" som möjligt, att arbeta med.

På just Dalhem, hittade vi en stor sten, som vi höll på att dela, i fjorton dagar, och fick fram dom finaste grundstenar. Att mura upp en riktig gråstensmur, var ett verkligt mästararbete. Fogarna mellan, var ibland inte bredare än en blyertspenna, och fasaden, jämn och slät, som en tegelmur. Emil berättar också, att han var med och murade upp, den nya delen av kyrkogårdsmuren i Fleninge, 1923.

På bilden har Emil samlat, släkt och vänner, hos Johanssons i Allerum, för att fira sin 70-årsdag. Ett persongalleri, där nästan alla, sedan länge är bortgångna.

Stig Håkansson

Gruppbild från Ateljé Bilden AB.

- Övre raden: Sigurd Eljstrand, Herbert Nilsson, Okänd
- Rad 2: Tage Thomasson, Wilhelm Westerdahl
- Rad 3: Hugo Rosdahl, Erik Persson, Thure Johansson, Paulina Andersson, Bonde Andersson, August Svensson
- Rad 3: Irma Hansson, Signe Persson, Ingeborg Thomasson, Agnes Westerdahl, Marta Johansson, Lilly Andersson, Sven Andersson
- Nedre raden: Erik Larsson, Astrid Lövgren, Börje Löfgren, Pauli Nilsson, Axel Hansson, Emil Hansson, Judit Hansson, Malin Hansson, Inez Rosdahl, Nils & Hilma Hansson, Sture Palmkvist, Folke Persson, Erik Hansson

NÄR KREGEN HADE MULAN.

Sextiotalskåseri av Åke Bengtsson.

I år, när alla mjölkproducenters fasa, mul- och klövsjukan på nytt härjar i vårt grannland, kom jag naturligtvis att erinra mig, trettioalet, då "mulan" på fullt allvar grasserade hemma i vår lilla bondby, Fleningetorp.

Själv slapp faderskapets behornade inkomstkälla, ute i stallet, ifrån eländet, även om en eller annan kossa, ändå fick sändas till slakt "för säkerhets skull".

Det gällde nämligen för kossorna, och ungdjuren med, för den delen, att tugga bås så båspiporna stod ut om öronen, och vifta med svansen, och hålla mulen fuktig, om den ville hålla sitt liv i behåll. Minsta misstanke om att de kunde vara smittade, innebar adjö direkt.

För en liten andreklassare i småskolan – som man var på den tiden – var förstås "mulan" om inte rena välsignelsen, så i alla fall något ditåt. Vår lilla gård blev som så många andra, där misstänkta fall uppenbarats, isolerad från yttvärlden, och lilla jag, fick stanna hemma ifrån både Fader vår, och åtta plus åtta, i hela två månader, vill jag minnas. Att jag därmed kom efter i undervisningen, av vilket ännu kvardröjande effekter lär finnas kvar, begrep man ju inte då.

Förresten så kom en snäll liten gosse, eller flicka, från ett icke isolerat hem, då och då, till vår avspärrning, och överlämnade lite material, från fröken Alma. Meningen var troligen att jag skulle inhämta kunskaper, genom detta, i ungefär samma takt som om jag suttit på min plats bredvid "Målarens Arne" i klassrummet. Utbildningen fick dock en total slagsida. Historia och kristendom, som roade mig, plus psalmboken, lästes från pärm till pärm. En sak som glädde salig farmor, som var fullt övertygad om, att jag en vacker dag, skulle bli präst. Det hade jag kanske blivit också, om inte mulan släppt sitt grepp över nordvästra Skåne, någon månad senare.

Försörjningen av det isolerade torpet, kilometervis från handlare, och annan service, var inga problem. På den tiden sköttes 90 procent av livsmedelsförädlingen, för eget bruk, hemma på gårdarna. Man bakade själv i egen bakugn – byggd av speciell bakugnsmakare, och eldad med torkat ris, ett bröd som verkligen var värt namnet. Ett bröd man gärna skulle unna sena tiders barn, som tvingas tugga storbageriernas sågspånstörta, smaklösa skapelser.

Smör kärnades i vanliga fall inte längre hemma, mer än i undantagsfall, men ystade gjorde man ibland. Åtminstone till jul. Under isoleringen, när "mulan gick" togs de gamla smörbytterna, och ysteattiraljerna fram, och stundtals liknade köket, inne hos mor, mer ett mejeri, än något annat.

Det enda tråkiga med bondesamhällets självhushåll, som fick uppleva ett uppsving under de magra krigsåren, var att det på den tiden, inte fanns så goda lagringsmöjligheter, som idag. Kyl och frys var okända begrepp, i den mån inte Vår Herre, sänkte temperaturen, och den källare som alla på landet höll sig med, var tillräck-

ligt sval. Att man ändå kunde bevara maten så väl, som man gjorde, framstår idag, när leverpastejen och mjölken, ibland står och surnar i kylskåpet, som rena underverket. Men visst härsknade ibland fettlagret i det, "fläskaböste", som i rökt tillstånd hängde på skorstensmuren, på vinden. Och visst rök möglet kring kranen när man tuggade den sista skallen av det gamla baket.

Tro inte att man bakade för några dagar, eller någon veckas behov. Ingalunda, minst 20 stora "runtenomkagor", d.v.s., bakugnen full, tillverkades åt gången. Ingenting fick på "den gamla goda tiden" förfaras. Allt ätbart skulle ätas, om än det var lite ankommet. Helst i den turordning, det var tillverkat, vilket tyvärr ibland innebar att tidigare "friska" livsmedel, hann bli lite skämda innan det var deras tur att brytas ner av våra härdade enzymer. Ingenting fick lämnas kvar på tallriken, när man åt. Var det inte gott, så skulle det ner ändå.

Som ett minne därav, fick man en tålig mage, som än i dag klarar det mesta, men också en livslång avsky, för vissa maträtter.

Till dem hör främst makaroner och kaninkött. Två återkommande livsmedel, under krigsåren. Nu 40 år senare, ser jag med vämjelse, hur mina barn, och deras kompisar, med förtjusning, slevlar i sig spaghetti, makaroner, och därtill någon salig ljusröd smörja, som någon tokfan döpt till köttssås.

Nej, fram med spegefläsket, spegesillen, äggakagan, syresyvningen och flottamaden. Dé var grejor det.

Det sägs ofta i våra rubriker, ibland, inte har fog för sig, i den artikel, de skall rubricera. Att sånt kan hända, har jag nu som synes bevisat. Jag har kommit långt från inledningsämnet. Men så går det ju lätt, när man börjar tala om mat.

Låt oss dock avslutningsvis återgå till "mulan". En vacker dag släppte den sitt grepp över Skåne, Fleningetorp, och Fleninge allmänning. Landsfiskalen plockade bort repen, som avstängt tillfartsvägen, ömse sidor om torpet, och det var fritt fram igen. Skolan började, och flyttad blev man till tredje klass.

Med toppbetyg i kristendom, men tveksamhet i matte. Inspirerad av i tur och ordning, Runeberg, Tegnér, Wallin och Ulf-Peder Olrog, framförde jag i mitt stilla hem, en afton, mitt eget lilla sångstycke. "Kregen har fått mulan", som lät nånting så här:

Hopåpa i stallet å fajta och slå

Kregen di har fått mulan

Elva é sjuga, å döa é två.

Kregen di har fått mulan.

Vetrinärerna flånga å flå

Kregen di har fått mulan.

Från stallar å vrår, ett nödrop oss når.

Kregen di har fått mulan.

Så långt hunnen, mötte jag min faders kalla, hårda blick, fylld av hot om mattebankare, och andra reprissalier. Det var inte så att det var sångrösten det var fel på. Gubben Far, var lika omusikalisk som jag. För en småbonde, var däremot mulan, en allvarlig sak, som ställde en redan, ansträngd ekonomi på spel. Varken, "Vår Herre", eller mul- och klövsjukan, var det tillåtet att skämta om. Det är det inte i dag heller.

Mul- och klövsjukan

"Mulan" är en oerhört smittsam virussjukdom, som även kan spridas långa sträckor med vinden. Därför var oron, i mitt hem, som låg granne med Bengtssons, stor. Min far, vars förtroende för svärfar Martin, inte var överdriven, vågade dock inte nonchalera, hans välbeprövade tips, för att hålla korna friska. "Värm ett järn i spisen, och stoppa ner det i en burk med trätjära och låt röken sprida sej i stallet, varje kväll, så klarar dom sej". Och det gjorde dom.

Bertil

Avspärning – hit, men inte längre.

Fleninge Jakt & Fritid

Här hittar du alltid ett brett sortiment av kvalitetskläder till både dam och herr, från välkända märken som t. ex. Barbour, Tulcan, Hammer-schmid och Ivanhoe.

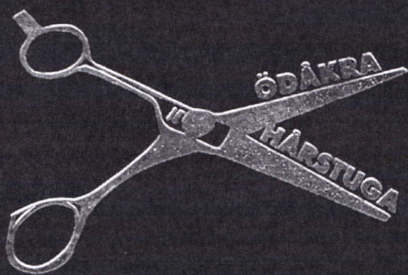
Välkommen!

Susanne, Tommy, Jonas & Malin

Öppettider

Måndag-fredag kl. 11-18 – Lördag kl. 10-14

Tel. 042-20 24 00 – www.fleningejakt.se

DROP IN
OCH
TIDSBESTÄLLNING

Eva & Janeth

Hagagatan 2 · Telefon 042-20 50 53

Däck — Fälgar — Hjulinställningar
Däckförvaring
När pris och kvalité är avgörande

DÄCKMARKNADEN

DJURHAGSHUS

042-20 48 60

Välkomna!

El-arbeten

I ÖDÅKRA AB

VI UTFÖR

EL-

**INSTALLATIONER
REPARATIONER
SERVICE**

042-20 44 20
Börje Johansson

En riktig skånsk matupplevelse.

Västkustvägen 403, 254 77 Fleninge
Tel 042-20 24 80 – www.fleningegastis.se

**Fleninge
Gästgivaregård**

Restaurang – Festlokal

För listiga kunder

BOLIST

www.bolist.se

**Hus Gård Trädgård
Fleninge 042 - 205840**

Vi är proffs på markvård.

Skräddarsyr maskinparken efter Era behov.

Jatte Westerblad

Direkt: 042-20 49 13

Mobil: 0709-98 77 06

Reservdelar: 042-20 49 04

Service: 042-20 49 15

WILHELMSSON AB

Firman grundad 1927

Tel. 042-20 49 00

FLENINGE · 260 35 ÖDÅKRA

www.wbm-fleninge.com • www.hondamcccenter.se

Föreningens aktiviteter 2011.

1. Årsmöte 2011	26 Februari kl. 18.00
2. Städning	1 april kl. 8.30-12.00
3. Hembygdsdag	17 april
4. Arbetsdagar	startar den 26 april och fortsätter varje måndag kl 8.30-12.00 till och med oktober med undantag av juni och juli.
5. Utfärd	den 7 maj
6. Muséet öppet	den 13 maj kl. 18.00-21.00
7. Kyrkogårdsvandring	den 8 juni 18.30. Medtag kaffekorg
8. Råkfest	den 17 juni kl.19.00
9. Friluftsgudstjänst	den 25 juni vid Fleninge mölla.
10. Mölledag med Loppis	den 3 juli kl.10.00-14.00.
11. Muséet öppet	den 17 augusti kl. 18.00-21.00
13. Alla Helgons dag	den 5 november kl.10.00-14.00. Öppet museum
14. Gåsmiddag	den 6 november
15. Årsmöte 2012	den 3 mars

Välkomna att besöka vårt Bygdemuseum. Tel. 204804 eller 204970 för överenskommelse om tid.

Även välkomna, att hjälpa till på arbetsdagarna. Det är ju vårt gemensamma bygdearv, som vi ska ta hand om.

Vi fortsätter med loppmarknad vid möllan i år också. Det blir den 3 juli. Som vanligt tar vi tacksamt emot varor till försäljning, dock ej möbler, mattor eller kläder.

Mycket gärna hembakat, sylt, saft, blommor och grönt.

För frågor och ev. om hämtning kontakta Olle Olofsson tel. 20 52 45,

Stig Håkansson tel. 15 36 10 eller Lars Nilsson tel. 20 49 70.

EFTERLYSES!

**FLENINGE SLÄKT- OCH BYGDEFÖRENINGENS
ÅRSSKRIFTER FÖRE 1980!**

STYRELSEN

KALLELSE

FLENINGE HEMBYGDSFÖRENING

kallar härmed till ordinarie ÅRSMÖTE i Vikens Hemgård,
lördagen den 26 februari 2011 kl. 18.00.

Stadgeenliga ärenden.

Efter årsmötet supé med dans. Lars Bondesson spelar till 24.00.

Anmälan till supén senast den 21 februari per tel. 042-204970 eller 042-205245.

OBS! Årsmötet kl. 18.00

STYRELSEN

HEMBYGDSDAG

anordnas söndagen den 17 april 2011 med Gudstjänst i Fleninge Kyrka kl. 13.30.
Därefter kaffe och underhållning i församlingshemmet.

Museet hålls öppet efter kaffet.

Allmänheten hälsas välkommen!

UTFÄRD

Den årliga utfärden för medlemmar och deras familjer äger rum
lördagen den 7 maj 2011 till Halland. Medtag frukost.

Buss från Centralgatan kl. 08.15 och Fleninge Församlingshem kl. 08.30. OBS!!

Bindande anmälan om deltagande per tel. 042-204395 före den 20 april.

RÅKFEST

Fredagen den 17 juni 2011 kl. 19.00
på Vikens Hemgård.

Anmälan till 042-205245 senast den 5 juni 2010

OBS! Anmälan är bindande

GÅSMIDDAG

Information om tid och plats kommer senare.

Anmälan till 042-204970 fr.o.m. 1 oktober 2011

OBS! Anmälan är bindande

Medlemsavgift: 100:- per person, 200:- per familj

Plusgiro: 7 61 30-4

FLENINGE HEMBYGDSFÖRENING